

PREMIUL
UNIUNII
EUROPENE
PENTRU
LITERATURĂ

LAURENCE
PLAZENET

NUMAI
IUBIREA

superlativ absolut



PREMIUL UNIUNII EUROPENE PENTRU LITERATURĂ

Laurence Plazenet

Numai iubirea



Laurence Plazenet

Numai iubirea

Traducere din limba franceză și note de
DOINA JELA

București, 2020

Capitolul 1

1.

Avea cincisprezece ani. I-ai fi dat mai puțini.
Trăia retrasă.

2.

Când i-a murit soția, domnul d'Albrecht a refuzat să se despartă de trupul pe care aceasta îl părăsise. Rămăsese îngenuncheat, ținând mâinile nevestei în propriile mâini. Nu asculta rugăciunile preoților, nici apostrofările indignate ale servitorilor. Se uita fix la pleoapele închise ale doamnei d'Albrecht. Le săruta în gând; îi mângâia sânii în penumbra dormitorului lor. Altfel spus, înlocuia un întu-neric cu altul. Două lumânări mari, așezate de o parte și de alta a patului, aruncau o lumină slabă asupra acestui ultim sfat de taină.

Fiul domnului d'Albrecht se apropie de tatăl lui, încercând să-i vorbească. Tânărul nu se simțea deloc îndreptățit să-i adreseze muștrările pe care fusese trimis să i le transmită. Stătea acolo încurcat, cu ochii ațintiți la cadavrul mamei lui. Văduvul nu-i dădu nicio atenție. Băiatul așteptă un moment, apoi ieși.

Noaptea trecu.

La ziuă, au trimis-o pe fetiță la domnul d'Albrecht. Mergea spre el cu mare încetineală. Avea obraji rozalii. Nu a reușit să-l distragă. Mai întâi, el s-a ridicat, într-un acces de

mânie. Apoi a rămas neclintit în fața copilei, asemenea unui bloc de gheață. I se părea că seamănă izbitor cu doamna d'Albrecht. Avea același fel de a-și ține buzele întredeschise. Genele ei se plecau și se ridicau cu aceeași repeziciune. Negrul intens al pupilelor ei era identic. Fetița a izbucnit în plâns. El a poruncit scurt, cu gura uscată, să fie luată din fața ochilor lui.

Domnul d'Albrecht era un bărbat arogant, foarte cultivat, taciturn. A fugit de fiica lui. A dat dispoziții ca ea să locuiască într-un corp al casei îndepărtat de acela pe care-l ocupa el și să nu-și facă apariția pe nicăieri. Treceau săptămâni întregi, uneori luni, fără să dea ochii cu ea.

Zece ani mai târziu, într-o zi de vară, când își conducea niște musafiri până la curtea din față a reședinței sale, a auzit în stânga lui, venind dinspre o galerie de la etaj, o voce cu intonația acelei voci care noapte de noapte continua să-i răsune în urechi. I s-a întunecat cerul. A fost zguduit ca de un cutremur. A gemut. A chemat-o pe vinovată la el. De la înălțimea lui, o domina în totalitate. Îi vedea calota bonetei. Nu-și mai găsea cuvintele. Era privit. Și-a revenit. Simțea o furie imensă. Ar fi vrut s-o bată pe ființa de pe ale cărei buze scăpaseră sunetele, reînviindu-i astfel, până la extaz, chinul pe care crezuse că-l poate ascunde de lume.

Pe ascuns, o copleșea cu daruri.

Îi comanda rochii de brocart; îi prindea la lobul urechilor perle pe care însăși regina le râvnise. I-a dăruit o carte adnotată abundant de mâna lui Petrarca. Când copila s-a îmbolnăvit, medicii s-au dat de ceasul morții s-o salveze. El nu a vizitat-o. Când i s-a spus că scăpase, i-a dus în cameră conduri brodați, veniți tocmai din China și bătuți în diamante. Dormea. Fără s-o trezească, a așezat condurii pe scăunelul de la picioarele patului ei.

Domnișoara d'Albrecht a crescut înconjurată de doică, de servitorii intimidați de prezența ei și de preotul care-i asculta spovedania. În această singurătată, umbla cu un

pas abia simțit, fustele ei foșneau ca bățile de aripi ale unei păsări; era cumplit de sfoasă.

Fericirea ei erau cărțile. Fetele din familia ei primiseră toate o educație aleasă. Erau atât de frumoase, încât aveau nevoie de multă minte ca să nu devină vanitose și sensibile la atențiile bărbaților. Louise-Catherine cunoștea latina, greaca, ebraica, aramaica. Învățase de asemenea italiana, spaniola și portugheza, limbi ale poezilor. Descifra araba. Îi plăceau scrierile străine, prozele vechi și dificile. Regreta că nu fusese niciodată tare la matematici, astre, la toate științele care necesitau o strădanie pe care învățarea limbilor și a textelor nu i-o solicitau. În acest dialog al ei cu necunoscutul, se punea singură la încercare. În timp ce citea, i se întâmpla să audă un sunet nedeslușit ce urca din adâncurile propriei ființe, deși nu putea să distingă în el un mesaj inteligibil, astfel încât bănuia că nu putea fi decât o simplă respirație. Îi pândeia totuși revenirea. Simțea în acel moment un fel de bucurie vie, arzătoare, ca și cum întreaga ei persoană ar fi sporit brusc în valoare.

Plăcerea ei de a asculta muzică, de a auzi vocile ce abandonau rostirea pentru a se deda cântului atinge intensitatea pasiunii.

Mergea la slujbele unde rugăciunile erau citite cu voce joasă.

Se temea că iubirea ei pentru Dumnezeu este impură.

Se gândea la viețile sfinților. Li se tăiau mâinile, li se retezau limbile. Pudoarea le era sfâșiată, atașamentele – violate. Și continuau să-și sfideze călăii. Insolența stătea pe buzele lor până la durere, marele refugiu al mortificărilor. Alții plecau să tacă între munți de nisip. Se cuibăreau pe coloane. Plângeau de dorul lui Dumnezeu. Atâtea dezordini în numele reculegerii o fascinau.

Se plictisea. O apuca amețeala la gândul a tot ce nu știa și se credea condamnată să nu știe niciodată.

Violentă, detesta violența.

Ținea la mare cinste castitatea și toleranța.

3.

A fost ca o lumină orbitoare.

El se exprima cu inflexiuni străine a căror gravitate făcea să iasă în evidență, dintr-odată, suspendarea debitului verbal, atenuarea tonului, concentrarea sensului cuvintelor. Avea fruntea înaltă, chipul prelung, barba întunecată și deasă. Părul îi era despărțit de o cărare în două plete care cădeau de o parte și de cealaltă a capului frumos, inteligent. Buzele subțiri aveau un aer de severitate. Emană un sentiment de rezervă și de forță. Fata a observat cutele orizontale de deasupra sprâncenelor și pe cele care-i brăzdau fața între aripile nasului și comisurile gurii. Ochii erau luminoși, expresia lor – pătrunzătoare. O observa și el.

Stătea lângă tatăl ei, amândoi aflându-se în fața ei. Cu talia țeapănă, ea făcu o reverență. Penumbra îi accentua ovalul trăsăturilor, subțirimea trupului și a mâinilor.

Fata se întrebă ce vedea în privirea lui: persiflare, dorință, o cunoaștere a ei totală. S-au privit îndelung, fără să-și întoarcă ochii, aproape fără să clipească.

El a dorit-o din primul moment. Fiindcă îi era interzisă și fiindcă era improbabil ca el să o intereseze, pentru că era virgină și pentru că avea să roșească atunci când avea s-o dezbrace. Avea să plângă la prima atingere. Spectacolul acesta avea să fie cea mai aleasă dintre plăceri.

Agustín Ramón y Cordoba și-a salutat eleva.

4.

Ea cunoscuse chipul iubirii.

5.

Se întâlneau în bibliotecă. Vocile lor rezonau. Vorbeau în șoaptă.

Lecciónile lui erau lente. Nu o învăța nimic. Ea se străduia.

El se enerva în mod imprevizibil. Se așeza, se apleca spre ea și, cu ochii în ochii ei, rostea cuvinte aspre, desființând ceea ce îi plăcea. Îi spunea că detestă muzica ce abate gândurile de la adevăr, ce înlocuiește căutarea adevărului cu o contemplare inertă. Mai bine tăcerea, care te obligă să-ți auzi ineptia. O fixa cu o expresie ostilă.

Fata era dezorientată, înspăimântată. Nu știa ce să răspundă. Ghicea că aceste atacuri erau mai bune decât indiferența. Își pleca fruntea. Rămânea tăcută.

El o supraveghea. Se minuna.

Tatăl îl chemă la el. Îl întrebă dacă ea face progrese.

Domnul de Ramón se întorcea în cele două camere pe care le închiriasse la o văduvă. Inima îi bătea. Era distrat. Gazda se învărtea în jurul lui. Îl îmbia cu pișcoturi, cu vin. Într-o după amiază, i-a băgat mâinile sub fuste. Ea a cotodăcit mulțumită. S-au întins. Cu greu a convins-o să nu vină să-l caute în fiecare noapte, ca și cum ar fi fost deja amanți.

6.

Louise-Catherine deveni secretoasă. Visa. Doica trebuia să-i repete întrebările pe care i le punea.

Începuse să se rușineze când o dezbrăcau ca s-o îmbăieze. Se ghemuia în aburii care se ridicau din apă.

După ce o spălau, iar slujnicele o înveleau într-un cearșaf, le cerea să iasă. Se ducea și se așeza în fața unei oglinzi, lăsând să cadă bucata de pânză de pe ea. Își

examina trupul gol. Încerca să ghicească ce ar putea inspira el. Cunoștea elogiile pe care șoldurile, sânii și părul femeilor le binemeritaseră din partea poeților. Își privea cu atenție umerii, mameloanele palide ale sânilor, pântecul plat, încheieturile, genunchii puțin cam osoși. Rămânea gânditoare. Cum adolescențele ignoră de obicei senzualitatea, nici ea n-avea nicio idee despre dorința pe care aceste contururi i-o trezesc unui bărbat. Se considera banală, transparentă.

Credea că toată seducția pe care o putea exercita asupra cuiva n-ar putea veni decât din inteligența ei. Se știa mai cultivată decât erau, de regulă, femeile și asta constituia o surpriză pentru persoanele cu care stătea de vorbă. Presupunea că înțelegerea mută pe care o percepea între ea și maestru trebuie să se fi datorat unei aprecieri a inteligenței, unei complicități spirituale dintre ei.

Aveau conversații îndelungi.

Domnul de Ramón îi spusese că nu credea să fi existat vreodată prietenie între bărbați și femei, mai ales între bărbați și femeile foarte tinere. Că orice discuție între sexe era o paradă, un dans preliminar ce tinde spre posesia cărnii.

7.

El nu-i povestea nimic care să fi avut cu adevărat vreo legătură cu el. După un prim elan de certitudine, ea simțea cum îi devine străin.

El văzuse multe orașe, traversase fluvii pe care ea le știa doar după nume, dormise la umbra domurilor și a cupolelor pe care ea nu avea să le vadă niciodată cu propriii ochi. Faptul că se născuse femeie o închidea în spații rare, mărginite. Contradicțiile acestea îi îndepărtau unul de altul. Ea nu știa cum să-l înlocuiască în viața ei. Scăpând înțelegerii ei, el ațâța interesul pe care ea i-l purta și între ei se adâncea o distanță despre care ea se întreba, uneori, dacă

ar fi posibil s-o umple. Persistența acelei distanțe ar fi putut deveni ruptură.

Domnul de Ramón povestea despre oamenii pe care-i întâlneau: savanți, muzicieni, pictori, sculptori, bucătari, valeți, gentilomi cu spadă, curteni. Printre aceste siluete erau și femei: soții ale editorilor săi, care-l opreau la cină, servitoare, prințese care-l întreținuseră, patriciene melancolice cărora ardoarea lui le provoca un frison între gelozie și plictis. Domnișoara d'Albrecht îl asculta pe domnul de Ramón. Acesta îi vorbea despre un bordel în care fetițe de doisprezece ani își primeau clienții cocoțate pe tocuri roșii și verzi, cu sâni goi, cu exigențe de văduvă de viță aleasă. Domnișoara d'Albrecht ar fi vrut ca el să-i descrie amănunțit toate aceste persoane. Ar fi învățat să-l cunoască prin intermediul lor. Însă ele erau doar umbre care treceau întâmplător prin cuvintele lui. El nu-i vorbea decât despre operele bărbaților și despre ea însăși.

Ea s-a enervat.

Voia să știe mai multe.

Pudibonderiile ei nu-l interesau. Nici conturul obrazului. Nici ezitățile copilăriei când se sustrăgea. Copilăria nu i se părea un privilegiu.

Domnișoara d'Albrecht se disprețuia pentru că devenise curioasă.

Își interzise să se mai gândească vreodată la viața domnului de Ramón de dinainte ca ea să-l fi cunoscut și la lucrurile cu care se îndeletnicea când nu era lângă ea. Nu și-ar fi imaginat că va încerca să afle frânturi din existența lui altfel decât din ce-i destăinuia el însuși. Își spunea că discreția lui provenea din faptul că nu resimțea aceeași dorință ca ea de a instaura între ei sinceritatea. Hazardul i-o scosese pe față în drum. Nu el o alesese. Tot ce nu-i va încredința el din proprie inițiativă – fiindcă va dori ca fiecare silabă a cuvintelor lui să fie o alegere meritată de ea, în freământul unei prime dăruiri de sine – va fi impur și

înșelător. Ea aștepta ca el să simtă într-o zi acest abandon în preajma ei.

Se gândea:

— Nu mă vede. Nu este un om împlinit. În el există un gol. Și nu mai observ decât golul acesta.

Înainta spre el cu băgare de seamă. În sinea ei, domnișoara d'Albrecht descoperea o neliniște nedefinită, necauzată de ceva anume, nervozități de o clipă, tresăriri de fericire înlocuite imediat de tristețe, goluri în inimă. Haosul acesta o înspăimânta. Încerca din răputeri să-i ascundă mișcările.

El vedea că tăcea. Nu știa dacă era efectul unei interiorizări firești, pe care nu o remarcase la început, sau o reținere ori o timiditate extraordinară la o persoană de vârsta și sexul ei. Uneori era înclinat să o considere glacială. Se întreba dacă nu era excesiv de rigidă. Ea observă că el se retrage. Neînțelegerea aceasta o aducea la disperare. Dacă s-ar fi justificat și explicat, ar fi considerat că-l trădează pe domnul de Ramón și propria imagine de sine. Nu putea să admită că perfecțiunea ar fi putut să nu fie ceva de la sine înțeles. Negoțul cu vorbe sau cu sentimente o oripila. Era convinsă de deșertăciunea acestui negoț și de faptul că îl va prejudicia pe destinatar. Acest suflet pur se închipuia dual: era de două ori dezamăgită de sine.

Trăiau săptămâni lipsite de bucurie.

8.

Domnul de Ramón o întrebă dacă n-o să se mărite. Ea roși.

Știa că este o moștenitoare foarte demnă de luat în considerare și că fusese vizată pentru averea pe care ar aduce-o în mariaj. Tatăl ei îi respinsese pe toți pretendenții care se prezentaseră. N-o mai cerea nimeni. Nu știa dacă

domnul d'Albrecht aștepta o ocazie mai bună sau nu avea de gând s-o așeze la casa ei. Ea nu dorea să i se dea un soț.

Domnul de Ramón n-a dat semne că ar fi auzit aceste ultime cuvinte.

Nu era niciodată acolo unde domnișoara d'Albrecht ar fi vrut să fie.

Remarcase, de asemenea, că el o privea deseori cu o expresie care-o făcea să se simtă prost pentru lucrurile insignifiante pe care credea că le-a spus și că tăcea tocmai atunci când ea ar fi vrut să citească în sufletul lui. Își petrecea timpul stăruind cu gândul la el. Se mira. Îi intindea capcane. Se simțea urmărită. Se visa sfâșiată de haite. Era stupefiată; suferea. Rătăcea în păduri pline de buturugi și de crengi care o biciuiau fără să le fi văzut dinainte. Capitula.

Toate aceste lupte se dădeau în ea.

Aproape în aceeași perioadă, domnul de Ramón îi dezvălui că, adeseori, cărțile nu formulează explicit conținutul lor cel mai adevărat. Sunt enigme. Domnișoara d'Albrecht descoperi că-și exersase degeaba atâta timp inteligența contemplând o lume care nu exista. Frumusețile care-i luminaseră spiritul cedau în favoarea unor clarobscururi a căror frumusețe ea n-o vedea încă. Lumea ei începea să se scufunde.

Simțea lacrimile umplându-i ființa. Își dori să moară. Își dori să fie înflăcărată, exigentă, dură cu ea însăși.

Fără știrea ei, el nu o slăbea din ochi.

9.

Sânii ei începeau să prindă contur.

Când se trezea, când simțea cearșaful alunecându-i pe gleznă și când vedea obiectele din camera ei prinzând contur în lumina azurie a dimineții, domnișoara d'Albrecht se gândea imediat la domnul de Ramón. Dejuna sub

privirea lui. Răspundea obiecțiilor lui din ziua precedentă în timp ce o pieptănau. Îngenunchea pe pernuța ei de rugăciune alături de el. Dacă voalul i se agăța în portiera trăsorii, degetele lui erau acolo să-l desprindă. Noaptea, somnul îi dispărea fiindcă ea îl asculta pe el. Era sub stăpânirea unei imagini care avea vocea lui, blândețea mâinilor lui, pe care ea nici măcar nu știa că o remarcase, mângâierea mătăsoasă a genelor lui de bărbat.

Fata se gândi că pesemne îl iubește. Se întrebă dacă va trebui să fie a lui.

10.

Stăteau unul lângă celălalt. Domnișoara d'Albrecht purta o rochie cu mâneci mari, bufante, strânse pe antebraț cu un nod de catifea și tivită cu un fald de dantelă brodată cu fir de argint. Voind să ia o carte de pe masa din fața lor, ea făcu un gest care îi dezgoli mult încheietura. Se văzură pielea foarte fină pe osul proeminent, rețeaua de vinișoare pale de pe mână, o brățară bătută în pietre prețioase. Fără să-și întrerupă vorbirea, domnul de Ramón atinse cu vârful degetelor de la mâna dreaptă această porțiune de piele mătăsoasă. Simți imediat catifelarea și căldura care se răspândeau în el.

Nu-și retrăgea mâna.

Domnișoara d'Albrecht își ridică privirea. El îi văzu pleoapele zbatându-se, privirea care o căuta pe a lui. Îi adoră gravitatea. Nu-i răspunse. Surâdea, vorbea și menținea apăsarea degetelor. Se gândea la partea interioară a încheieturii pe care o mângâia.

Când îi liberă mâna pe care i-o ținuse prizonieră, o întrebă dacă dorea să continue lecția sau dacă aveau s-o reia a doua zi.

Cuprins

Capitolul 1	9
Capitolul 2	49
Capitolul 3	69
Capitolul 4	101
Epilog.....	127
Despre autoare	131
Despre traducătoare	133
Fragment din limba franceză.....	135

Bucuria lecturii nu se oprește aici!

Din cadrul colecției ***Superlativ absolut***,
vă recomandăm și:

Gabriela Babnik – *Sezonul secetos*
(Premiul Uniunii Europene pentru Literatură în 2013)

Halldóra Thoroddsen – *Geamul dublu*
(Premiul Uniunii Europene pentru Literatură în 2017)

Marente de Moor – *Fecioara neerlandeză*
(Premiul Uniunii Europene pentru Literatură în 2014)

Numai iubirea, romanul de debut al lui Laurence Plazenet, a obținut Premiile Charles Oulmont și Thyde Monnier în 2005, iar în 2012 Premiul Uniunii Europene pentru Literatură. A fost tradus până în prezent în paisprezece limbi.

Louise-Catherine d'Albrecht are numai cincisprezece ani când întâlnește iubirea. Orfană de mamă, respinsă de un tată căruia chipul fetei îi amintește de soția dispărută prematur și pe care remușcarea de a o izola îl face să o copleșească în secret cu daruri scumpe, tânăra aristocrată trăiește retrasă, înconjurată de cărți. Apariția domnului de Ramón, profesorul ei fără vârstă, îi trezește primii fiori ai iubirii. Între ei se înfiripă o relație secretă și pasională, nu lipsită de contradicții și respingeri.

Asemenea lui Pigmalion, domnul de Ramón o învață pe domnișoara d'Albrecht atât bucuriile sufletului, cât și pe cele ale trupului, dar amândoi visează la o iubire absolută nepământească. Drumurile celor doi amănți se vor despărți în curând, dar focul mistuitor din inimile lor îi va face să se caute unul pe celălalt în cărți, în vise, în fantasmе, în singurătatea lor mereu crescândă. Va reuși flacăra dragostei neîmplinite să-i aducă iarăși împreună? Și dacă da, pentru cât timp?

Scris într-un limbaj poetic pur și riguros, cu personaje admirabil creionate, *Numai iubirea* este un roman de dragoste tulburător despre pierderea inocenței și desăvârșirea iubirii.



9 786069 464700

www.edituradarcllee.ro